

ПРЕВОДИ

**ПЕДАГОГИЧЕСКИ
ИНСТИТУТ**

Мерили Розбърг
Мър си Маунт колеж
Сидър Рапидс, Айова

ПРЕПОДАВАНЕТО КАТО ИЗКУСТВО И НАУКА

Принципите на ефективното преподаване не са неуловими. Доброто преподаване не може да бъде достигнато чрез стриктно следване на предписанията, дадени чрез норми и правила. Преподаването има научни компоненти и компоненти от изкуството. То не е наука, но има научна основа. Според Kage (1978) научната основа включва установените отношения между промените в преподаването и ученето.

Добрите учители базират своите решения върху пълното разбиране на поведенческите модели. Те знаят как учениците учат, какво ги мотивира и избират най-добрия път за даване на инструкция. Учителите трябва да формулират образователни решения на основата на знанията от научните търсения в тази област.

Някои важни принципи на ученето, които учителите трябва да имат предвид са:

1. Има различни видове учене и указанието трябва да съответства на този вид учене, който ще се използва.

2. Ученето се йерархизира чрез по-високите нива на инструкция.

3. Мисловните умения също се йерархизират. Според познавателните таксономии на Блум има шест нива за оценяване на знанията. Чрез обучаващата инструкция учениците трябва да се учат да използват по-високите нива на мислене. Това може да бъде улеснено чрез включването на проблемното мислене (решаване на проблемни задачи).

4. В много случаи учениците научават повече чрез манипулиране с предмети, отколкото само чрез слушане и гледане. Те желаят да бъдат активни участници, ако наистина знаят и разбират основните концепции.

5. Като правило, за улесняване на преподаването, учителите трябва

ясно да са си поставили целите и оценяването на учениците трябва да бъде включено в тези цели.

6. Ефективното учене изисква интересът и вниманието на учениците към задачата в урока да се поддържа. Учителите трябва да знаят какво мотивира учениците в процеса на дейността им.

Научните търсения на Rosemshine, Medley (1977) показват, че има някои принципи, които водят към по-ефективно преподаване:

1. Учителите трябва да се движат из класната стая. По този начин учениците усещат, че тяхното поведение се следи от учителя и ако е необходимо той им помага.

2. Отделните уроци трябва да бъдат интересни и полезни за учениците, но да бъдат достъпни, за да се изпълнят с малка или без помощта на учителя.

3. Учителите трябва да дадат възможност за отговор на въпросите, които са поставили, на всички ученици.

4. Ако ученик не може да отговори на даден въпрос, учителят трябва да го перефразираща или да формулира отговора заедно с ученика.

5. Когато се дават указания за четивни и математически умения, активността ще се засили с даването на възможност да се практикуват тези умения.

С други думи добрите учители се стремят да оптимизират времето, когато учениците са активно и продуктивно заангажирани в усвояването на задачите.

Учените-педагози все още не са сигурни дали директните структурно-формални подходи или по-прогресивните, отворени, неформални методи са по-ефективни и са в основата на по-високи постижения.

В някои научни студии се поддържа мнението, че отвореният подход съдейства повече за независимо и положително отношение на учениците към училището, учителя и самите себе си, а директният подход е по-ефективен за доказване постиженията на учениците, които са от по-ниска социално-икономическа група, или онези, за които английският не е роден език. По-контролираното обучение в тези сфери е по-нужно.

Преподаването е нещо повече от това да се разбират основните принципи на ученето. Добрите учители са чувствителни, те усещат изкуството да се преподава. Съчетават в себе си:

1. добри човешки отношения
2. интуиция
3. справедливост
4. познаването на материята, която преподават
5. имат знания за това как хората учат

Учителите трябва да вземат обосновани решения за това кой метод ще бъде най-подходящ при преподаването на специфични умения за всеки ученик. Има моменти, когато те изпитват нужда да променят своя подход, за това е необходимо да усещат индивидуалните нужди, желаниа и проблеми.

Добрият учител използва еkleктичния подход, базира се на нуждите на учениците. Някои моменти на указанията се планират и изпъл-

няват от учителя, докато други дейности се планират съвместно от учителя и ученика. Изкуството да се преподава изисква учителят гъвкаво да съчетава темпа, методите и взаимната технология, за да се удовлетворят нуждите на учениците.

Много от характеристиките на добрия учител могат да бъдат преподадени и оценени. В образователните програми на студентите-учители могат да се дискутират ефективни пътища за мотивиране на учениците, да се изучават таксономииите на Блум, да се формират умения за задаване на въпроси, базиращи се на различните нива на мислене. Студентите могат да се научат да определят поведенчески цели и да оценяват способностите. Тези характеристики на добрия учител могат да бъдат научени. Има все пак някои характеристики, които не са лесни за учене и оценяване. Много от тях са в областта на чувствата и могат вероятно да бъдат включени в това, което ние отнасяме като изкуство на преподаване. Умението да чувстваш другите и да ги разбираш не може да бъде научено, но ние можем да го моделираме и възпитаваме.

Важността на чувствителността, на педагогическия усет, може да бъде обект на дискусия и на студентите могат да бъдат дадени възможности да наблюдават добри учители. Могат да им бъдат възложени задачи да отбелязват характера на взаимодействието между учителя и учениците и да им се предостави възможност да практикуват в класната стая. Студентите трябва да се научат да виждат разнообразието и особеностите на стиловете на преподаване.

Преподаването не е точна наука. "Няма такъв подход на преподаване, който да бъде посочен като ефективен за всички възрасти ученици или за всички предмети" (Duke, 1984). Учителите трябва да знаят учебния си предмет и да са усвоили технологичните умения, но те също трябва да разбират учениците и да знаят какво ги мотивира и интересува. Те трябва да се научат да търсят своя собствен стил на преподаване, да решават кой подход е най-добър за материята, която преподават, кой метод ще работи най-добре за техните ученици.

Превод от английски език: Маринела Великова